

Nr 57

Skatteutskottets betänkande i anledning av motioner om vidgad rätt till avskrivning för kostnader inom jordbruket för vatten- och luftvårdande åtgärder m. m.

Motionerna

I detta betänkande behandlas

motionen 1971:318 av herr Leuchovius m. fl. (m) vari hemställs att riksdagen beslutar om vidgade avskrivningsmöjligheter för jordbruket, gällande investeringskostnader i vatten- och luftvårdande syfte eller då kommun eller annan myndighet ålagt jordbruket andra kostnadskrävande åtgärder och att åt vederbörande utskottet uppdra att göra härför erforderliga författningsändringar:

motionen 1971:1022 av herrar Kristiansson i Harplinge (c) och Josefson i Arrie (c) vari hemställs att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär utredning syftande till att avdrag för kostnader för anläggning för vattenförsörjning skall medges då kostnaden är föranledd av behov inom lantbruksdrift.

Gällande bestämmelser m. m.

De svenska beskattningsreglerna saknar uttryckliga föreskrifter om rätt till avdrag för kostnader för vatten- och luftvårdande åtgärder. Frågan om sådan avdragsrätt får alltså bedömas med utgångspunkt i de bestämmelser som reglerar rätten till avdrag för värdeminskning på byggnader och inventarier.

1969 års riksdag antog nya regler för beräkning av värdeminskningsavdrag på byggnader och markanläggningar i inkomstskällorna annan fastighet och rörelse (prop. 1969:100, BeU 45). Den nya lagstiftningen har gällt fr. o. m. 1970 års taxering och innebär i fråga om rörelsefastighet i huvudsak en ändrad gränsdragning för vad som i avskrivningshänseende skall räknas till mark, byggnad och inventarier.

För mark och markanläggningar, som har ett nära funktionellt samband med byggnad eller inventarier och därigenom utgör naturliga tillbehör till dessa, beräknas värdeminskningsavdrag enligt de bestämmelser som gäller i fråga om resp. byggnad och inventarier. Likaså avskrivs byggnadstillbehör som ingår i taxerat byggnadsvärde och som används i produktionsprocessen som inventarier. För byggnad – och härmed avses numera endast själva byggnadsstommen jämte anordningar som är nödvändiga för byggnadens allmänna funktioner – gäller, förutom en årlig

linjär avskrivning, ett primäravdrag inom avskrivningsplan om 10 % under 5 år.

I fråga om den lineära avskrivningen har chefen för finansdepartementet (prop. 1969:100 s. 129) förutskickat en allmän höjning av de procentsatser vilka tidigare tillämpats i praxis. Riksskattenämnden har i anvisningar avsedda att tillämpas fr. o. m. 1970 års taxering (RN Ser. I nr 2/1970 p. 1) angett de normalprocentsatser som bör vara tillämpliga vid beräkning av värdeminskningssavdrag för rörelsebyggnader. Procentsatserna varierar mellan 1,5 % för personalbostäder av sten och 5 % för vissa fabriksbyggnader, mejeri- och slakteribyggnader samt kyl-, frys- och växthus.

I fråga om markanläggningar som inte har någon ändamålsgemenskap med verksamhet i rörelse och som inte heller tjänar en byggnads allmänna funktioner föreligger en särskild rätt till avskrivning med 75 % av anskaffningskostnaden under loppet av 20 år.

Beträffande hyresfastigheter slutligen har införts procentsatser för värdeminskningssavdragen, vilka ligger inte oväsentligt högre än de som tidigare tillämpats i praxis.

I prop. 1969:100 som innehöll förslaget till de nya avskrivningsbestämmelserna anförde chefen för finansdepartementet i fråga om avskrivning på anordningar för vatten- och luftvård bl. a. (s. 132):

De regler för avskrivning av rörelsefastigheter som jag föreslår har som jag förut nämnt till syfte att bättre anpassa de nuvarande avskrivningsbestämmelserna till den företagsekonomiska uppfattningen av kostnadsbegreppet.

I fråga om de föreslagna nya reglernas betydelse för vatten- och luftvården m. m. kan göras samma konstaterande som utredningen gjort beträffande sina förslag. Även om de föreslagna avskrivningsreglerna i och för sig inte haft till direkt syfte att stimulera till åtgärder mot vatten- och luftföroreningar m. m. får reglerna dock anses medföra en betydande förbättring av avdragsrätten för utrustning som främjar sådana åtgärder. Av särskild betydelse är härvid att de flesta anordningar som nu är aktuella för vatten- och luftvården genom den föreslagna ändrade gränsdragningen kommer att bli behandlade som inventarier. Med anledning av vad riksskattenämnden anfört på denna punkt vill jag framhålla att det enligt min mening måste anses vara en självklar förutsättning för en rörelses bedrivande, särskilt då fråga är om industriell produktion, att verksamheten så långt möjligt inte ger upphov till vatten- och luftföroreningar. De anordningar som behövs för att förebygga sådana föroreningar från t. ex. en industribyggnad får därför enligt min mening anses avsedda att direkt tjäna byggnadens användning för rörelseändamål, även om de i och för sig inte är oundgängliga för den i rörelsen bedrivna produktionen som sådan. Några särskilda avskrivningsregler för dessa anordningar anser jag därför inte behövas.

Enligt bemyndigande den 20 november 1968 tillkallade chefen för finansdepartementet särskilda sakkunniga med uppdrag att överse nu gällande bestämmelser för inkomstbeskattning av jordbruk (Fi 1969:63). De sakkunniga, vilka antagit benämningen jordbruksbeskattningskommittén, har bl. a. att överse nuvarande regler om avdrag för värdeminskning

på jordbrukets byggnader. Enligt uttalande i direktiven bör de bestämmelser om värdeminskningssavdrag vilka antogs av 1969 års riksdag vara vägledande för motsvarande bestämmelser på jordbrukets område.

Jordbruksbeskattningskommittén väntas slutföra sitt arbetet under år 1971.

Frågans tidigare behandling

I samband med behandlingen av prop. 1969:100 med förslag till nya avskrivningsregler för rörelse- och hyresfastigheter avstyrkte bevillningsutskottet bifall till motionsyrkanden av innebörd att jordbruksbeskattningskommittén skulle erhålla uppdrag att med förtur behandla frågor som gällde avskrivning av byggnads- och markanläggningar i förvärvskälan jordbruksfastighet och att — i avvaktan på resultatet av kommitténs arbete — provisoriska regler skulle införas om rätt att i nämnda förvärvskälla erhålla avdrag för kostnader för vatten- och luftvårdande anläggningar.

Bevillningsutskottet uttalade därvid (BeU 1969:45) som sin mening bl. a. att det av flera skäl — inte minst rättvisesynpunkter — hade varit till fördel om förslag till nya avskrivningsregler kunnat framläggas samtidigt för jordbruks- och rörelsefastigheter.

Den fortgående rationaliseringen och mekaniseringen inom jordbruket underströk enligt utskottets mening angelägenheten av att mera tidsenliga regler tillskapades i fråga om jordbrukets kostnader för byggnader och markanläggningar och utskottet förutsatte därför att arbetet inom jordbruksbeskattningskommittén skulle bedrivas skyndsamt, så att förslag till bestämmelser i ämnet så snart som möjligt kunde föreläggas riksdagen.

Utskottets hemställan bifölls av riksdagen.

Utskottet

De svenska beskattningsreglerna saknar uttryckliga föreskrifter om rätt till avdrag för kostnader för vatten- och luftvårdande åtgärder. Frågan om sådan avdragsrätt får alltså bedömas med utgångspunkt i de bestämmelser som reglerar rätten till avdrag för värdeminskning på byggnader och inventarier.

Fr. o. m. 1970 års taxering gäller i fråga om hyres- och rörelsefastigheter ändrade regler för beräkning av värdeminskningssavdrag på byggnader och markanläggningar. De nya bestämmelserna som i huvudsak innebär en ändrad gränsdragning för vad som i avskrivningshänseende skall räknas till mark, byggnad och inventarier har medfört högst betydande förbättringar av rätten till avdrag för utrustning som främjar åtgärder mot vatten- och luftföroreningar.

I motionen 1971:318 yrkas lagstiftning om ökade möjligheter för jordbrukare att skriva av investeringar för vatten- och luftvård. Motionärerna anser att avdragsrätten bör utvidgas att avse även sådana kostnadskrävande investeringar som ålagts jordbrukaren av kommun eller annan

myndighet. I motionen 1971:1022 yrkas utredning i syfte att möjliggöra avdrag för sådana kostnader för anläggning för vattenförsörjning som är föranledda av behov inom lantbruksdrift.

Av den inledningsvis lämnade redogörelsen framgår att jordbruksbeskattningskommittén (Fi 1969:63) f. n. överser reglerna om avdrag för värdeminskning på jordbrukets byggnader. Enligt direktiven för denna utredning bör de bestämmelser som numera gäller i fråga om värdeminskningssavdrag på byggnader och markanläggningar i inkomstskällan rörelse vara vägledande för motsvarande bestämmelser på jordbrukets område.

Enligt vad utskottet inhämtat kommer jordbruksbeskattningskommittén i ett betänkande som avlämnas i år att föreslå avskrivningsregler av i huvudsak samma innebörd som de vilka numera gäller i fråga om rörelsefastigheter. Därmed torde yrkandena i de förevarande motionerna komma att tillgodoses.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår
1. motionen 1971:318
2. motionen 1971:1022.

Stockholm den 13 oktober 1971

På skatteutskottets vägnar

ERIK BRANDT

Närvarande: herrar Brandt (s), Magnusson i Borås (m), Eriksson i Bäckmora (c), Kristenson (s), Wærnberg (s), Larsson i Umeå (fp), Carlstein (s), Nilsson i Trobro (m), Wikner (s), Sundkvist (c), Stadling (s), Westberg i Hofors (s), Hörberg (fp), Björk i Gävle (c) och fru Normark (s).